

Przemysław Żurawlew, Seweryn Grobelny, Ryszard Orzechowski

**EKSPANSJA DŁUGOSKRZYDLAKA SIERPOSZA
PHANEROPTERA FALCATA (PODA, 1791)
(ORTHOPTERA: TETTIGONIIDAE) W POLSCE**

**Expansion of the Sickle-bearing Bush-cricket *Phaneroptera falcata*
(Poda, 1791) (Orthoptera: Tettigoniidae) in Poland**

ABSTRAKT: W pracy opisano występowanie długoskrzydłaka sierposza *Phaneroptera falcata* na terenie Polski. Do lat 1990. pasikonik ten zasiedlał tylko południowo-wschodnią i środkowo-wschodnią Polskę. Do roku 2001 jego stanowiska znano zaledwie z 87 krajowych kwadratów UTM, jednak do roku 2016 liczba ta zwiększyła się sześciokrotnie, a gatunek został wykazany w 531 kwadratach UTM na terenie całej Polski. Głównymi przyczynami rozprzestrzeniania się tego gatunku są zmiany klimatyczne, związane z wyższymi temperaturami w ciągu ostatnich dziesięcioleci, powstawanie dużych powierzchni opuszczonych pól, łąk i pastwisk o charakterze ruderalnym oraz zapewne zwiększona walencja ekologiczna. Do niedawna preferował murawy kserotermiczne, a ostatnio spotyka się go w bardzo różnorodnych siedliskach, w tym na wilgotnych łąkach i turzycowiskach, terenach zalewowych oraz torfowiskach. Gatunek posiada duże zdolności migracyjne i adaptacyjne, przenika w głąb kompleksów leśnych i do miast.

SŁOWA KLUCZOWE: *Phaneroptera falcata*, Polska, ekspansja, zmiany klimatyczne, walencja ekologiczna

ABSTRACT: The article presents the occurrence of the Sickle-bearing Bush-cricket *Phaneroptera falcata* in Poland. Until 1990s the species inhabited only the south-eastern and central-eastern Poland. Until 2001 the known sites were limited to 87 Polish UTM squares, however, by 2016 the number increased sixfold and the species was found in 531 squares throughout the country. The main causes of the expansion are: climatic changes, with higher temperatures within the last decades, growing area of abandoned fields, meadows and pastures with the features of ruderal habitats and, probably, an increased ecological valence of the species. Formerly it preferred dry grasslands, while today it is found in diverse habitats, including wet meadows and sedge communities, flooded areas and peat bogs. The species' abilities to migrate and adapt to the environment are significant – it enters forest complexes and cities.

KEY WORDS: *Phaneroptera falcata*, Poland, expansion, climate change, ecological valence

Wstęp

Warunki klimatyczne mają bardzo istotny wpływ na życie zwierząt i roślin. W ostat-

nim czasie wiele gatunków znajduje coraz lepsze warunki do swej egzystencji, przez co stają się liczniejsze, zwiększa się liczba ich pokoleń w ciągu roku, zmieniają się